

## Гарна, але небезпечна оленка волохата

**Останнім часом багато садоводів та фермерів цікавляться, що за ненажерлива красуня атакує весняні квіти та плодові дерева, як з нею боротися на присадибних ділянках та в промислових садах.**

Оленка волохата (*Epicometis hirta* Poda.) - найбільш численний і шкідливий вид для насаджень плодових, ягідних культур і винограду, особливо за останні шість років. Першими на оленку волохату, як шкідника, звернули увагу в 1793 році, відзначивши спустошення, спричинені нею в садах Астрахані та Криму. Масові розмноження виду спостерігалися в Херсонській губернії, в Бессарабії, Саратовській губернії, а також поблизу Відня, в Греції, на Корсиці, в Угорщині, Франції та Італії. Пізніше оленка волохата майже зникла з переліку шкідливих, та, починаючи з 1997 р., її чисельність помітно зросла й знову завдає шкоди багатьом плодовим та квітковим культурам. Всі стадії розвитку оленки пов'язані з ґрунтом. Та наразі не всі інтенсивно обробляють ґрунт у саду та в полі. У зв'язку з цим, на особливостях розвитку цього виду і заходах захисту від нього зупинимося детальніше.

Жуки оленки волохатої зимують в ґрунті на глибині 15-40 см. При середньодобовій температурі повітря +14,10° С і вище та середній вологості повітря 62,7-85,9% відбувається вихід жуків з ґрунту (початок льоту шкідника), що спостерігається в кінці третьої декади квітня під час цвітіння трав'янистих рослин: кульбаби лікарської, мати-й-мачухи звичайної, барвінка малого й барвінка трав'янистого. Жуки літають в теплі сонячні дні. Заселення насаджень плодових культур розпочинається з фази "рожевого пуп'янка" і тривається впродовж цвітіння дерев. Після закінчення цвітіння плодових насаджень оленка перелітає на злакові рослини, що ростуть у саду, по його периметру і оточуючої території, заселяючи їх. Літ поодиноких жуків спостерігається до половини серпня, а масовий триває до середини червня. В цих місцях відбувається відкладання яєць у ґрунт, яке тривало з першої декади і до кінця червня. Личинки живуть в ґрунті до кінця серпня — початку вересня і харчуються рослинними залишками. Заляльковування розпочинається з кінця серпня і триває до середини вересня. Через 13-25 днів з'являються молоді жуки, що залишаються зимувати в ґрунті до весни наступного року.

Основні рекомендації — перекопування ґрунту й вибирання личинок та імаго, спалювання у садах сирі соломи та листя для відлякування жуків, облаштування спеціальних ділянок для принаджування самок. Добре зарекомендували себе приманки в синій тарі з водою синього кольору (голуба, синя, фіолетова), обтрушування жуків з дерев на щити після попереднього обприскування водою й подальше їх знищення. Такий екстенсивний метод, у разі виникнення нагальної потреби, може бути застосований у невеликих приватних господарствах, на окремих деревах. У великих промислових садах він не може бути прийнятним, зважаючи на

високу трудомісткість та необхідність великої кількості робітників одночасно в короткий проміжок часу (вранці) протягом усього періоду цвітіння плодкових дерев. Тому необхідно випробувати інші можливі заходи контролю чисельності. У зв'язку з тим, що квітки трав'янистих і плодкових рослин є джерелом нектару для бджіл і інших корисних видів, застосування багатьох відомих інсектицидів саме в фазі "рожевого пуп'янка-цвітіння" неможливе.

Особливої уваги заслуговує препарат Каліпсо 480 SC, що є системним інсектицидом, нова діюча речовина якого (тіаклоприд) має контактну і кишечну дію. Завдяки особливому механізму дії, препарат можна використовувати в різний час, у фазі вегетації рослин він є цілком безпечним для бджіл і ентомофагів. В результаті проведених реєстраційних випробувань його включено до чинного національного "Переліку пестицидів і агрохімікатів..." (Київ, 2004 р.), він є єдиним інсектицидом, який можна використовувати в Україні під час цвітіння в промислових багаторічних насадженнях. Обробку ґрунту навколо стовбуру дерев проводять навесні препаратами Престиж, Медведтокс-У, Діазін, Базудін згідно інструкції. Сподіваємось, що наші рекомендації по знищенню оленки волохатої допоможуть садоводам та фермерам виростити багатий урожай плодкових культур.

